



Högskolan Kristianstad

EXAMENSARBETE

Hösten 2010

Läroarutbildningen

Lära med medier i skolan

- Ett pedagogiskt perspektiv

Författare

Ebtesam Mohammed Sakran

Karin Persson

Handledare

Elisabet Malmström

www.hkr.se

Lära med medier i skolan

– Ett pedagogiskt perspektiv

Abstract

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur medier kan användas och integreras i skolan för att främja elevers lärande utifrån ett pedagogiskt perspektiv. Följande frågor vägledde undersökningen: Vilken roll anser pedagoger att medier har i lärandeprocessen hos elever? Hur integrerar pedagoger medier i sin undervisning för att erbjuda möjligheter för eleverna till att utveckla sitt lärande? Metoden i undersökningen grundar sig på kvalitativa intervjuer med sex pedagoger på tre olika skolor i låg- och mellanstadiet, från två olika kommuner i södra Sverige.

De slutsatser som kan dras utifrån vår undersökning är att de intervjuade pedagogerna anser att medierna har en viktig roll i lärandeprocessen hos elever och att medier används och integreras i alla ämnen för att främja elevernas lärande, samt att användandet av medier i undervisningen verkligen erbjuder möjligheter för eleverna till att utveckla sitt lärande.

Ämnesord

Medier, mediepedagogik, mediekunskap, mediekommunikation, lärande

Förord

Först och främst vill vi tacka varandra för ett gott samarbete under arbetets gång och det givande och tagande av varandras idéer och åsikter som skett under arbetets utvecklingsprocess. Vi tackar även de respondenter som deltagit i vår undersökning och att de har gett sig tid till att ta emot oss och för deras trevliga bemötande. Vi vill även tacka vår handledare Elisabet Malmström för hennes goda råd och tips under vårt arbetes gång. Sist men inte minst vill vi tacka våra anförvanter för deras positiva stöttning under arbetet.

Kristianstad 2010-12-21

Ebtesam & Karin

Innehållsförteckning

| | |
|--|----|
| 1 INLEDNING | 8 |
| 1.1 Bakgrund..... | 8 |
| 1.2 Syfte..... | 10 |
| 1.3 Problemformulering | 10 |
| 2 LITTERATURGENOMGÅNG..... | 10 |
| 2.1 Begreppsdefinition | 10 |
| 2.2 Vidgat textbegrepp | 12 |
| 2.3 Mediernas roll i skolan | 13 |
| 2.4 Mediepedagogik, mediekunskap och mediekommunikation..... | 15 |
| 2.5 Sociokulturellt lärande och mediepedagogik | 18 |
| 2.6 Läroplan och styrdokumentet | 20 |
| 2.7 Mediepedagogikens positiva funktioner | 21 |
| 2.8 Problemprecisering..... | 22 |
| 3 EMPIRI..... | 23 |
| 3.1 Metod..... | 23 |
| 3.2 Metodval | 23 |
| 3.3 Urval | 24 |
| 3.4 Tillvägagångssätt..... | 24 |
| 4 RESULTAT OCH ANALYS | 26 |
| 4.1 Pedagogens uppfattning om mediepedagogik i undervisningen | 26 |
| 4.2 Pedagogens uppfattning om mediepedagogik och lärande | 27 |
| 4.2.1 Pedagogens uppfattning om elevernas delaktighet | 28 |
| 4.2.2 Mediepedagogik utifrån ett vidgat textbegrepp..... | 28 |
| 4.2.3 Pedagogens uppfattning om elevernas medievanor | 29 |
| 4.3 Presentationsformer som pedagogen erbjuder i sin undervisning... | 29 |
| 4.4 Pedagogens uppfattning om mediekommunikation och lärande ... | 30 |
| 4.4.1 Mediepedagogik med koppling till värdegrunden och yttrandefriheten | 31 |

| | |
|---|-----------|
| 4.5 Analytiska slutsatser | 32 |
| 5 DISKUSSION | 33 |
| 5.1 Resultatdiskussion | 33 |
| 5.1.1 Mediepedagogik – en viktig del i undervisningen | 33 |
| 5.1.2 Pedagogens arbetssätt och elevernas delaktighet | 34 |
| 5.1.3 Mediekommunikation och lärande | 35 |
| 5.1.4 Mediepedagogik, värdegrunden och yttrandefrihet | 37 |
| 5.2 Metoddiskussion | 37 |
| 6 SAMMANFATTNING | 39 |
| Referenslista | 40 |
| Bilaga..... | 43 |

1 INLEDNING

Vi är två lärarstudenter med inriktning mot förskolan och grundskolan. Vi är själva intresserade av att arbeta med medier i vår framtida undervisning för att medierna kan skapa nya förutsättningar till lärande hos eleverna. Idag lever vi ett mediasamhälle och att ett stort antal av eleverna i skolan visar ett intresse för medier som redskap för kommunikation. Det är av vikt att som pedagog arbeta vidare med elevernas förkunskaper och förutsättningar samt tidigare erfarenheter och erbjuda eleverna att utvecklas i en medieinspirerad undervisning i skolan. Enligt vår mening kan pedagogen genom att integrera medier i sin undervisning främja att elevernas lärande kommer i centrum. Samtidigt som eleverna kan utveckla sina förmågor att använda sig av olika redskap som resurser för det egna lärandet får de kunskaper om olika symbolsystem som är en förutsättning för att kommunikation skall kunna äga rum och även kulturer, som i sin tur hjälper dem att forma sina identiteter.

1.1 Bakgrund

Persson (2000) anser att vi påverkas av de miljöer vi lever i och vårt mediemodala samhälle. Populärkultur såsom film, musik, skönlitteratur och bild tillhör barns och ungdomars vardagsliv. Det är under de kommunikativa arbetssätten som eleverna kan få ta del av det vidgade textbegreppet och olika uttrycksformer såsom dans, musik och andra medier än tal- och skriftspråk. Genom att pedagogen integrerar mediepedagogik i sin undervisning kan pedagogen på så sätt ge eleverna möjligheter till att utveckla olika uttryckssätt och få en uppfattning om sig själva och den värld de lever i. Pedagogen kan på detta sätt erbjuda eleverna möjlighet att tänka kritiskt och reflektera.

Det brukar talas om en medialisering av samhället. Med detta avses att mediekommunikation har fått en växande betydelse för individer, organisationer och samhällen. Medierad kommunikation genomsyrar våra professionella och vardagliga liv 24 timmar om dygnet och kommunikation spelar allt större roll för organisationers och samhällens utveckling. (Falkheimer 2001, s 24)

Mediepedagogik innebär enligt Hansson (2004) att använda olika medier som inspiration och led i elevens lärande och utvecklingsprocess. Vidare skriver författaren att medier, estetik och pedagogik fungerar i samspel och att det kan ske genom upplevelser där pedagogen erbjuder eleverna att ta del av olika estetiska

uttrycksformer, men också genom elevens eget skapande med olika medieredskap. Författaren tolkar mediekunskap som ett kunskapsområde som omfattar både teoretisk kunskap om medier och praktiska färdigheter för ett eget aktivt skapande, det vill säga att eleven ska träna upp ett medvetet förhållningssätt till de medier som präglar samhället. Hansson menar vidare att begreppet medieundervisning används i texterna som en beskrivning av aktiviteter i klassrummet där mediekunskap eller mediepedagogik tillämpas av lärare och elever. Mediepedagogik är ett lärande där det ingår upplevelse av praktiska färdigheter. För att kommunicera med medier behöver individen kunskap om att tala, läsa och skriva med de respektive mediernas modala uttrycksformer.

Mediepedagogik enligt Danielsson (2002) kan utvecklas i grupp i kommunikativa situationer där individerna är aktivt delaktiga. Rönnberg (2003) hävdar att det är viktigt att pedagogen har kunskap om medier och olika medieproduktioner och hur de kan tillämpas och användas i undervisningen. Genom att pedagogen använder sig av olika medier i sin undervisning kan denna på så sätt variera sitt arbetssätt. Enligt Hansson (2004) är det viktigt att pedagogen har medier som en resurs som stödjer ett meningsfullt lärande, för då kan eleverna få en möjlighet att forma och påverka sin bild av världen och sig själva och utveckla sin kreativitet genom att de olika medierna används i klassrumssituationer. Att kommunicera med medier och bli delaktig i undervisningen oberoende av tid och rum kan ge eleverna inspiration till att utvecklas i sitt lärande. Det är viktigt enligt Hansson att eleverna får möjlighet att, utifrån sina egna tankar och idéer, skapa något som når en publik inom/utanför skolan och att kunna uttrycka sig själva genom att använda sig av olika medier. När eleverna arbetar med olika produktioner kan kunskaper om medierna och samhället växa samtidigt som deras självförtroende och samarbetsförmåga utvecklas (a.a.).

Medierna har en central roll i samhället och att olika kunskaper om medier handlar om medborgarnas rätt till yttrandefrihet och demokrati hävdar Fogelberg (2005). Vidare anser författaren att kunskaper om medier är en förutsättning för att eleverna skall kunna förstå det som händer ute i samhället och att klara av att vara delaktiga i samhällslivet idag. Det är då av vikt att pedagogen ger sina elever möjlighet till att kunna ta del av det som händer i samhället genom att använda medier som resurs i sin undervisning och på så sätt kunna integrera medier i undervisningen för att kunna utveckla elevernas lärande.

1.2 Syfte

Med detta arbete vill vi undersöka vilken roll medier har i lärandeprocessen hos eleverna och hur medierna kan användas i skolan för att främja elevernas lärande.

1.3 Problemformulering

- Vilken roll anser pedagoger att medier har i läroprocessen hos elever?
- Hur integreras medier i undervisningen för att främja elevers lärande?

2 LITTERATURGENOMGÅNG

Vi kommer att i litteraturgenomgången presentera följande rubriker; begreppsdefinition, vidgat textbegrepp, mediernas roll i skolan, mediepedagogik, mediekunskap och mediekommunikation, sociokulturellt lärande och mediepedagogik, läroplan och styrdokumentet samt mediepedagogikens positiva funktioner.

2.1 Begreppsdefinition

Inom forskningen i mediepedagogik i skolan finns det flera viktiga begrepp såsom *Media literacy*, som kan översättas med kritisk mediekompetens. Denna innebär att ha kunskaper om olika medieformer som finns i ett modernt informationssamhälle (Fogelberg 2005). Vidare menar författaren att kritisk mediekompetens är att ha olika verktyg i form av kunskaper för att kunna förstå hur medierna fungerar samt skapar bilder av verkligheten och att själv kunna använda sig av medier för att vara aktiv i samhället. Det handlar även om att skapa en förmåga att analysera och kunna utvärdera medier, mediernas påverkan och mediernas betydelse i samhället. Begreppet kritisk mediekompetens innebär en mängd olika verktyg för en ny kunskap som behövs i samhället (a.a). Kritisk mediekompetens är också ett perspektiv från vilket vi utsätter oss själva för medier och tolkar meningen med de budskap vi träffar på från medier. Vi bygger vårt perspektiv med våra kunskaper och insikter som bas. Syftet med kritisk mediekompetens är att även ge oss mer kontroll över våra tolkningar av medier enligt Potter (2005). Den kritiska mediekompetensen innebär också enligt Livingstone (2009) att kunna använda medier effektivt för att få tillgång till, lagra, hämta och delge ett innehåll till specifika behov och intressen. Det betyder också att få tillgång och fatta välgrundade beslut om en rad olika medieformer och

innehåll från olika kulturella och institutionella källor samt förstå hur och varför medieinnehåll produceras. Det innefattar även att kritiskt analysera teknik, språk och konventioner som används av medier och de budskap som medier förmedlar, samt att använda medier kreativt för att uttrycka och kommunicera idéer, information och alternativ. Författaren menar vidare att kritisk mediekompetens innebär att identifiera och undvika eller utmana medieinnehåll som kan vara oönskade, kränkande, eller skadliga samt effektivt utnyttja medier i utövandet av demokratiska rättigheter och medborgerliga skyldigheter (a.a.).

Media education som kan översättas med medieundervisning eller medieutbildning handlar om hur undervisningen kan utföras för att utbilda elever om medier, som kan bli en process vilken kan leda eleverna till att skapa sig en högre kritisk mediekompetens enligt Fogelberg (2005).

Digital literacy som kan översättas till digital kompetens omfattar kompetens gällande digitala medier till exempel; datorer, iPhones, Ipads, dataspelapparater och så vidare. Digital kompetens innefattar enligt Bawden (2008) förmågan att kunna lokalisera, organisera, förstå, värdera samt kunna analysera information med hjälp av den digitala tekniken. Inom begreppet digital kompetens finns det fyra viktiga komponenter, den första komponenten innebär att en medborgare skall kunna ha de baskunskaper som krävs för att kunna fungera i ett samhälle, medborgaren skall även kunna läsa, skriva och idag också ha tekniska kunskaper om hur en dator används. Den andra komponenten är att ha en så god förståelse som möjligt för nya former av information och hur den passar in i den digitala världen. Den tredje komponenten innefattar centrala kompetenser som medborgaren skall erhålla, alltså att kunna läsa och förstå digitala och icke digitala format, kunna skapa samt kommunicera med hjälp av digital information och kunna utvärdera information samt samla kunskap. Enligt den fjärde komponenten så räcker det inte med att bara ha färdigheter och kompetenser, utan medborgaren skall ha ett självständigt lärande som är grundat i ett moraliskt ramverk kombinerat med en utbildning (a.a.).

Begreppet *Multiliteracy* översätter vi utifrån Cope och Kalantis (2000) där de beskriver hur tekniken och multimedierna förändrar vårt sätt att kommunicera med varandra. Vidare menar författarna att idag är inte texten det enda och viktigaste sättet att kommunicera på. Texter idag innefattar inte bara skriven text, utan de kan kombineras med ljud och bilder och ingå i filmer, skyltar och även på Internet och TV

och alla dessa sätt att kommunicera på förutsätter förmågan att kunna förstå en multimedial värld.

2.2 Vidgat textbegrepp

För att kunna diskutera medier och mediepedagogik i undervisningen är det viktigt enligt Forsling (2004) att diskutera dessa begrepp utifrån ett vidgat textbegrepp. Detta handlar inte bara om att eleverna ska kunna kommunicera muntligt eller skriftligt, utan det handlar mer om ett utvecklat textbegrepp som innebär att eleverna skall kunna lära sig att använda mediernas olika uttrycksformer såsom gester, färger, texter, ljud och bilder som blir till språk som uttrycker budskap. Vid olika kommunikativa situationer sker det en informationsöverföring mellan pedagog och elever, genom att pedagogen använder sig av olika mediesymboler i undervisningen såsom, ljud och bilder som kan tolkas, gestaltas, uttryckas och användas till ett vidgat textbegrepp.

I kursplanens beskrivning av ämnet svenska används termen "ett vidgat textbegrepp" som innefattar "förutom skrivna och talade texter även bilder". Detta vidgade textbegrepp återkommer i kursplanen, både i beskrivningen av ämnets syfte och i de mål undervisningen ska sträva mot. Formuleringarna "litteratur och bildmedier", "olika slag av texter, såväl skrift- som bildbaserade" och inte bara läsning utan även "avlyssning, film, video etc." pekar alla mot detta utvidgade textbegrepp. (Skolverket. 2010, s 5.)

Det vidgade textbegreppet kan enligt Lindmark (2003) åskådliggöras utifrån värdegrunden, genom att visa på möjligheterna med det vidgade textbegreppet, att ge eleverna rätten till sin röst och ett eget uttryck. När kursplanen för grundskolan reviderades 2000 fördes det vidgade textbegreppet in på samma sätt som det gjorts i gymnasieskolans kursplan. Detta innebar att texter inte alltid behöver läsas utan kan upplevas av ögat och med örat i olika former. Pedagogen har till uppgift att ge eleverna redskap, så att de självständigt skall kunna värdera inte bara det de läser utan även det de ser och hör. Begreppet ett vidgat textbegrepp har växt fram utifrån reformarbete med och genomförande av kursplaner och styrdokument för den svenska skolan under 1990-talet (a.a.) Viklund (2003) anser att språket inte bara är ord som finns på ett papper. I kursplanerna för grundskolan understryks det att det vidgade textbegreppet förutom skrivna och talade texter även innefattar bilder och medieformer. Pedagogen skall då kunna möta eleverna i samtal om medier och vägleda eleverna i processer där medierna används för att kunna gestalta kunskap.

Forsling och Högberg (2003) menar att arbetet med det vidgade textbegreppet är något som passar för alla, det ger livet flera nyanser i intryck såväl som uttryck, det ger också en rikedom i självuppfattning och kommunikation.

Elevernas olika intellektuella styrkor och förmågor skiljer sig åt, anser Liberg (1993) och därför är det av vikt att pedagogen skall kunna variera sina pedagogiska former och de metoder pedagogen använder sig av i undervisningen. Därefter hävdar författaren att kunskap, förståelse och insikt inte enbart är anknutet till det skrivna ordet, pedagogen skall således ge sina elever möjligheten till att kunna utveckla sin förmåga att tolka, analysera och producera olika typer av medier. Kommunikationen med medier kräver av eleverna en förståelse samt tolkning av olika texter och en insikt att andra medier än skriften är betydelsefull i deras läroprocess. Det krävs då av pedagogen att kunna ge eleverna möjlighet till att förstå andra medier än skriftspråket, genom att skapa variation och låta eleverna vara aktiva samt diskutera och analysera mediernas budskap. Läroböcker och skönlitteratur är inte längre de enda texter som finns tillgängliga i elevens omgivning, utan det finns en uppsjö av olika visuella artefakter såsom fotografier, illustrationer, filmer och andra typer av medier.

2.3 Mediernas roll i skolan

Vi lever idag i ett samhälle som översköljer oss med medier i alla dess former som vi blir påverkade av, anser Gripsrud (2002). Medierna bidrar till att definiera verkligheten omkring oss och hjälper till att skapa och förstärka redan existerande föreställningar. Lärandet, hävdar Olson och Boreson (2004) påverkas, begränsas eller utvidgas genom medieformer, och det sätt som medier förmedlar kunskaper på avgör vad eleverna lär sig i undervisningen. Skolan har till uppgift att lära eleverna att vara kritiska till medier och det är därför viktigt att eleverna får möjlighet till att granska på vilket sätt som olika medieuttryck kan utvidga eller begränsa deras syn på den värld de lever i. Eleverna skall inte bara kunna ta till sig det innehåll medier har, utan de skall även lära sig att förstå det budskap som medier har (a.a.). Användandet av medier i skolan skall enligt Stigbrand (1989) ge eleverna möjligheter till att lära sig förstå förmedlingsprocessen och kunna tolka dess innehåll, det vill säga att kunna tolka budskap och värderingar som olika medier förmedlar. Viklund (2003) understryker på samma sätt mediernas betydelse för vår uppfattning av världen och den kultur vi lever i. Det är därför angeläget att reflektera kring medier och kring

mediers innehåll i skolan. Det är en nyckelfråga för alla ämnen eller områden i skolan att eleverna har kunskap om den roll medierna spelar när det gäller att spegla händelser och företeelser. Att undervisa med medierna innebär att ta medierna i anspråk som pedagogiska verktyg, det handlar inte bara om att använda datorer och Internet, utan om att utnyttja skolbiblioteket och skolbiorepertoaren i undervisningen. Detta innebär att pedagogen skall ha en vidgad syn på begreppet läromedel som innefattar alla olika medieprodukter, massmedier samt populärkulturen.

Medieskapandet är viktigt för lärandet hos eleverna hävdar Danielsson (2002), då detta i sin tur kan skapa en glädje och ett lustfyllt lärande hos eleverna och att eleverna känner lust och fascination bygger en stark grund för lärandet. Vidare menar författaren liksom flera andra forskare att medierna och den rörliga bilden ger barn och ungdomar redskap för att gestalta sina tankar och sin kunskap. För de elever som har svårt att uttrycka sig i skriven text kan den rörliga bilden bidra till att ge dem andra uttrycksmöjligheter. Även om leken och lusten är en viktig beståndsdel i skapandet, så finns det också arbete och utmaningar i detta, som pedagogen kan erbjuda eleverna. Denna medieforskare anser också att genom att eleverna är delaktiga i en gemensam produktion lär de sig om och av varandra och om sig själva. Genom detta kan de utveckla sin identitet och sitt självförtroende. Elever som tidigare befunnit sig i bakgrunden kliver fram och tar för sig och växer därmed i sina roller. Kommunikationen med omvärlden, med vuxna och andra elever i skolan, gör att de enligt Danielsson upplever arbetet som professionellt och autentiskt. Rönnberg (2003) diskuterar också denna fördel med medieproduktion: att eleverna vågar sig ut i de vuxendominerande omgivningarna, att de kan gestalta sin omvärld och uppleva att de är en del av den.

Genom att arbeta med medier praktiskt i alla ämnen får eleverna som nämnts ovan ökat engagemang, intresse och förståelse för nutid och omvärld samt ger detta arbetssätt dem möjligheter till att lära sig använda videokamera, bandspelare, kamera, dator liksom arbeta med teater, tidningar och skolbio, menar Hansson (2004). På detta sätt kan pedagogen utveckla medieundervisningen så att den blir ett naturligt inslag i undervisningen.

Arbetet med medieverksamhet kan omfattas av utvecklingsfrämjande utmaningar, som blir utvecklingsuppgifter för eleverna enligt Danielsson (2002). Utvecklingsuppgifterna är något som eleverna själva väljer utan vuxnas påverkan. Arbetet med medier kan inge eleverna drivkraft till att bearbeta övningar för eget

medvetet utvecklingsyfte. Genom övningarna som eleverna utför kan de få möjligheter till att våga uttrycka sig och agera samt att nå kontakt med andra, träna sitt tålamod och att bli en bättre grupp och en bättre kompis, samt att träna på sitt samarbete. Det handlar om att få möjlighet till att göra något kreativt tillsammans med andra och att få tid åt att ägna sig åt sina personliga intressen (a.a.). Genom att medieundervisningen erbjuds eleverna i skolan, får de menar Hansson (2004) möjlighet till att träna sin yttrandefrihet. Författaren betonar vikten av elevernas praktiska skapande arbete med medier såsom, teater, radio, tidningar och film. På så vis får eleverna möjlighet till att, utifrån sina egna tankar och idéer, skapa något som når en publik utanför skolan. Genom att eleverna arbetar med olika medieproduktioner, kan elevernas kunskaper om medier och samhället växa, samtidigt som deras självförtroende och samarbetsförmåga utvecklas.

Inför varje tema eller arbetsområde måste pedagogen och eleverna fundera över den roll medierna har när det gäller att spegla händelser eller företeelser, hävdar Viklund (2003). Olika former av medier skall kunna finnas med som redskap för elevernas skapande i skolan och ständigt finnas som ett alternativ vid redovisningar och framställningar. Medierna kan göra det möjligt att det som är fjärran kan komma närmare anser, Marner (2005). Medierna kan öka humaniteten och intimiteten eleverna emellan. Det kan även skapa möjligheter för pedagogen att ge eleverna tillfällen att utveckla deras delaktighet i olika kommunikativa situationer.

Som pedagoger måste vi ge eleverna möjlighet till att kunna använda sina förmågor och kunskaper, kunna ta ansvar, att kunna arbeta självständigt även i skolan, att kunna samspela med andra människor och delta i olika kommunikationssammanhang, genom att möta och använda olika mediala kommunikationsredskap, enligt Johansson (1997).

2.4 Mediepedagogik, mediekunskap och mediekommunikation

Medierna har menar Viklund (2003) utvecklats till det viktigaste symbolsystemet som kan underlätta kommunikationen i vårt samhälle. Med symbolsystem menas att individen ges möjlighet till att kunna använda mediebaserade kommunikationsprogram som ofta är möjliga att tolka oberoende av talat språk. Undervisningen i medier skall inte bara ses som ett eget kunskapsområde, utan som ett förhållningssätt som skall beaktas i relation till allt arbete i skolan och även som ett led och en inspiration i elevernas lärande och utveckling. Via medierna kan eleverna

bilda sig en uppfattning om världen och sig själva och om den kultur de lever i. Genom att reflektera kring medier och mediernas innehåll samt framställningssätt skapar eleverna sig en medvetenhet om mediernas roll och kan skaffa sig ett förhållningssätt till annan kunskap (a.a.).

Även Rönnerberg (2003) förklarar att mediepedagogik inte är ett ämne i sig, utan begreppet står för ett förhållningssätt som i skolan oftast kan ses utifrån två perspektiv, dels genom det praktiska mediearbetet, där eleverna lär sig att tänka kritiskt, och dels utifrån ett samhällsperspektiv, där kunskapen om medier och deras roll i samhället förmedlas till eleverna. Mediepedagogik innefattar här att använda olika medier som inspiration och led i elevens läro- och utvecklingsprocess. Det handlar dels om upplevelse genom estetiska uttrycksformer som exempelvis stillbild, rörlig bild, ljud och dels om eget aktivt skapande med olika medieredskap. Medier, estetisk och pedagogik fungerar i symbios. Danielsson (2002) menar detsamma nämligen att mediepedagogik inte är en specifik undervisningsmetod utan ett förhållningssätt, där det praktiska tillämpandet av mediepedagogik kan variera. Arbetet med mediepedagogik i skolan innebär i huvudsak att eleverna arbetar i gruppform.

Hansson (2004) anser att mediepedagogik bör inriktas på följande:

- Praktiskt arbete med medier i skolans alla ämnen för att få ökat engagemang, intresse och förståelse för nutid och omvärld.
- Lära sig använda videokamera, bandspelare, kamera, dator samt arbeta med teater, tidningar och skolbio.
- Lära sig kritiskt granska massmediernas manipulativa krafter.
- Utveckla medieundervisningen så att den blir ett naturligt inslag i undervisningen.
- Skapa kontakter mellan barnomsorg, grundskola, gymnasieskola, högskola, medieföretag. (a.a. s. 40)

Även Olson och Boreson (2004) menar att mediepedagogik, till skillnad från mediekunskap, är ett förhållningssätt för alla lärare oavsett ämne. Istället för att se skriven och talad text som det enda sättet att föra fram ett innehåll, utgår man från ett så kallat *vidgat textbegrepp*. Det innebär att bild, ord, ljud och retoriska begrepp också förmedlar innehåll och mening. Mediepedagogik innefattar allt det som mediekunskap innebär – men också mycket mer. Mediepedagogiska övningar knyter ihop medier med pedagogik och med övriga ämnen. Mediepedagogik är ett vidare begrepp än mediekunskap, det handlar enligt Viklund (2003) om ett medvetet, aktivt och kreativt skolarbete. Det kan ge eleverna möjligheter till att kunna ta del av ett stort urval av

medietexter. Eleverna får möjlighet till att kunna reflektera kring och erövra kunskaper om medier och deras roll, de får även möjlighet att skapa, gestalta och kommunicera med medier. Olson och Boreson (2004) beskriver mediekunskap som teoretisk kunskap om mediernas form, innehåll, strukturer och historik. Träning i att analysera mediebudskap ingår också i begreppet. Mediekunskapen kom in i skolans värld för att förmedla och möta behov av kunskap om mediernas strukturer och historia. Vidare anser författarna att i undervisningen om medier är det medierna som kunskapsområde som studeras: medietexter och genrer, medierna och dess publik, medieinstitutioner och mediehistoria. Slutligen kan pedagogen undervisa om medier och då handlar det om att pedagogen skall ge eleverna möjlighet till att själva kunna uttrycka sig med hjälp av olika medier samt lära dem att själva kunna ta medierna i anspråk.

Beroende på perspektiv menar Falkheimer (2001) att medieinnehållet kan kallas för information, signaler, texter, tecken eller budskap. Denne forskare menar att medier som kommunikation kan fungera mer som förstärkning än förändring. Det handlar om att mottagaren är aktiv och tolkar det budskap som läggs fram, oberoende av dennes kulturella eller sociala bakgrund. Medierna uppfyller på så vis fyra funktioner i skolan, att informera, begripliggöra, underhålla och skapa gemenskap. Danielsson (2002) menar att pedagoger idag anser att medieutbildning för eleverna är en nödvändighet i dagens samhälle. Eleverna måste utvecklas till kritiskt tänkande människor som kan sovrä i mediernas flöde. Pedagogerna anser även att medieutbildning inom skolans ram är en fråga om demokrati. Alla elever skall få möjlighet till att kunna sovrä och välja, samt få kunskaper till att kunna göra detta.

Enligt Skolverket (2010) står ämnet mediekommunikation för journalistikens, informationens och reklamens innebörd, villkor och roll i samhället. I ämnet studerar eleverna utifrån medieteoretiska metoder och modeller kommunikationsprocessens olika steg och ämnet består av teoretiska och praktiska moment. I ämnet behandlas också textens roll som uttrycksmedel och textens form och innehåll studeras utifrån hur kommunikation, riktad till avgränsade målgrupper formuleras. Under ämnets syfte står det att undervisningen i mediekommunikation skall utveckla elevernas kunskaper om samspelet mellan individer och medier och även om den process som sker mellan sändare och mottagare av ett budskap. Med hjälp av relevant teknik skall eleverna ges möjlighet till att kunna utveckla sin språkförmåga och även kunna formulera och presentera olika typer av information. Eleverna skall även enligt Skolverket ges

möjligheten till att kunna vara källkritiska och utveckla ett kritiskt förhållningssätt till medier, genom att belysa och problematisera innehåll och uttrycksformer i medier. De skall även använda sig av medieteoriska modeller samt analysmetoder för att kunna studera mediernas olika riktningar mot specifika målgrupper. Undervisningen av mediekommunikation skall även ge eleverna möjlighet att kunna arbeta med kvalitativa och kvantitativa undersökningar i samband med kommunikation. Eleverna skall även enligt Skolverket (2010) kunna muntligen framföra ett budskap och kunna presentera olika innehåll och resultat med hjälp av dagens teknik.

Målet för mediekommunikation är förmågan att medvetet använda, avläsa, tillägna sig, uppleva, glädjas såväl som förfäras över, lära sig genom, samt analysera, värdera och delta i kommunikation i olika slag, med såväl muntliga, skriftliga, som audiovisuella hjälpmedel. Verktögen för att uppnå detta är främst mediasamtal och medieproduktion. Det är vidare inte ett ämne, utan en ämnessambindande dimension av de flesta traditionella skolämnen. En ”skolportal” skulle man kunna säga. (Rönnerberg, 2003, s.7)

Rönnerberg (2003) anser att mediekommunikation handlar om samspelet mellan skola, hem och samhälle och att mediekommunikationen kan skapa möjligheter för pedagoger att vara uppdaterade och ha tillgång till olika anpassade kommunikationsredskap och hur de olika medieredskapen används i undervisningen för att främja elevernas lärande. Mediekommunikation kan utvecklas genom mediasamtal och diskussioner. Vidare anser författaren att det är viktigt att pedagogen hjälper eleverna att arbeta självständigt och producera egna medieproduktioner som kan leda till att elevernas medievana kan binda ihop alla skolämnen. Med inspiration skapas lust hos eleverna och ger dem möjligheter att utveckla sin kommunikationsförmåga. Enligt Hernwall och Löfberg (1999) är förutsättningarna för en kommunikation mellan elever är att kunna mötas i det praktiska arbetet, mötet mellan eleverna är en process, där samtalet gör det möjligt för dem att få tillfälle till erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling.

2.5 Sociokulturellt lärande och mediepedagogik

En central tanke hos Vygotskij är enligt Säljö (2000) att all intellektuell utveckling och allt tänkande tar sin utgångspunkt i social aktivitet. Det individuella självständiga tänkandet är ett resultat av social verksamhet. Individuell utveckling skapas i social aktivitet som sker i samspel med andra. Utvecklingen löper *från* ett tillstånd, där barnet kan göra saker tillsammans med andra och *till* ett tillstånd, där barnet kan agera

ensam. Denna syn på inläring förklarar Vygotskij ytterligare med begreppet om den *proximala utvecklingszonen*. De uppgifter barnet inte klarar av på egen hand, men dock skulle klara av med hjälp av någon annan, definierar och utgör den *proximala utvecklingszonen*. Om barnet får hjälp med denna uppgift och klarar av den, leder det till att barnet får möjlighet att *appropriera* ny kunskap och göra den till sin egen, vilket kan leda till att barnet kan lösa uppgiften på egen hand nästa gång. Arbete med medier, utgör en koppling mellan mediepedagogik och ett sociokulturellt inlärningsperspektiv. Vygotskij menade enligt Säljö (2000) att varje samhälle historiskt har byggt upp nödvändiga kunskaper och färdigheter genom interaktion mellan människor. Vilka dessa kunskaper och färdigheter är kan vara olika eftersom livsförhållandena skiljer sig mellan samhällen. Denna utveckling av kunskap och färdigheter är människans sätt att övervinna de begränsade förutsättningar som naturen har gett oss. På så vis är det viktigt inom den sociokulturella teorin att skolan förser eleverna med meningsfull undervisning i form av simulering av verkliga situationer vilka går att återfinna i barnens verklighet. De kommunikativa processerna är centrala i ett sociokulturellt perspektiv, där kommunikationen har en viktig roll för det mänskliga lärandet och utvecklingen. Individen blir delaktig i kunskapen och färdigheter genom kommunikation och genom att lyssna på vad andra talar om och hur de uppfattar världen. På så sätt blir individen medveten om vad som är viktigt och intressant att ta till sig, ur den mängd iakttagelser som individen gör i olika situationer. Med kommunikationen blir individen delaktig i att kunna föreställa sig samt bilda sig en uppfattning om den världen som individen lever i. Med hjälp av medier och kommunikation samt samspelet kan pedagogerna skapa och tillämpa ett sociokulturellt baserat lärande i sin undervisning (a.a.).

Dysthe (2003) är inne på liknande spår, att sociokulturell teoribildning innebär att elevernas egna erfarenheter ses som en tillgång vilket leder till ökad motivation för undervisningen. Om en klar koppling mellan skolans verksamhet och samhället saknas, finns det risk för att eleverna förvärvar kunskaper och beteende som har en mening bara inom skolans väggar. Författaren anser att kunskap inte är något statiskt som kan överföras från pedagog till elev, utan den byggs upp i samspel mellan individer. En undervisning med betoningen lagd på socialt samspel (interaktion) kommer att hjälpa eleverna att både tillägna sig brottstycken av andras människors strukturer och göra kunskapen till sin egen.

Ur ett sociokulturellt perspektiv ses kreativiteten inte bara som en individuell

egenskap, utan som en utveckling människor emellan i både tänkandet och i skapandet av objekt, menar Marner (2005). Följaktligen blir kreativiteten placerad i ett socialt sammanhang som inte blir något absolut eller något som är förbehållet ett litet antal genier. Därför bör skolan som helhet präglas av skaparförmåga, där kreativiteten blir en infrastruktur som består av produktion och presentationsytor där en ständig aktivitet skall pågå. I alla ämnen i skolan bör kravet på kreativitet enligt författaren ställas mot bakgrund av kreativitetens koppling till kulturellt förveckligande som en demokratifråga. Forsling och Högberg (2003) menar att en estetisk läroprocess kan vara en process där deltagarna både upplever, tolkar och skapar mening. Lärprocessen är i ett sammanhang och den är förhandlingsbar och subjektivt tolkningsbar. En estetisk läroprocess kan liknas vid en kunskapsform där eleverna arbetar med olika uttrycksformer och använder sig av sina sinnen, det vill säga enligt författarna kallad multisensori. Denna står för ett pedagogiskt tillvägagångssätt, där pedagogen hjälper eleven att lära sig genom att använda både visuella och auditiva hjälpmedel i sin undervisning och på så sätt ger eleven möjlighet till att lära sig genom mer än ett av sinnen. Forsling (2004) menar att lusten, och de nya gestaltningsmöjligheterna som fanns i att använda medier, skulle stärka elevernas språk, struktur och självkänsla. Pedagogen skulle fungera som en handledare och samtidigt studera elevernas eventuella utveckling ifråga om kommunikation och gestaltande och inte minst huruvida de förändrats/utvecklats ifråga om självkänedom, självkänsla och ifråga om skolprestationer.

Marner (2005) menar också att eleven är en medskapare i de estetiska läroprocesserna snarare än endast ett förvaringskärl för inte bearbetad information. Pedagogen skall bli en iscensättare av olika kunskapssituationer och fungera som en handledare istället för en förmedlare av redan färdig producerad kunskap. Denna kunskap i alla ämnen finns i och genom olika medier snarare än endast inom skriftspråket och skolboken.

2.6 Läroplan och styrdokumentet

Enligt Lpo 94 ska varje elev efter genomgången grundskola ha ”kunskaper om medier och deras roll” (s 26). Pedagoger har en skyldighet att arbeta med medier i sin undervisning. Det är främst i de reviderade kursplanerna för svenska, bild och samhällskunskap som ett arbete med medier har fått en framträdande plats. I kursplanen för svenska står det att ämnet skall ge eleverna upplevelser i form av

läsning, film och teater och ges möjlighet till att kunna utbyta erfarenheter kring detta. Eleverna skall ges möjlighet till att uppleva spänning, humor, tragik och glädje och tillägna sig nya kunskaper och upplevelser genom olika medier. I kursplanen för samhällsorienterande ämnen står det att medier och mediers budskap har en stor roll då eleverna skall bilda sina uppfattningar. Eleverna skall bli väl förtrogna med olika sätt att få kunskap samt kunna utveckla sina insikter i hur olika medier används och hur de kan påverka människor och samhället. I kursplanen för ämnet bild står det att eleverna skall utveckla sina kunskaper om bild och även kunna producera, framställa, göra en analys och kommunicera med bilder. Hylén (2007) hävdar att läroplanerna betonar vikten av att undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov, den skall också utgå från elevens tidigare erfarenheter och förkunskap. Genom att medier blivit en naturlig del i kursplanerna får pedagogerna stöd i att kunna skapa helt nya förutsättningar och möjligheter att kunna anpassa såväl material och metoder som arbets- och redovisningssätt till varje individ med hjälp av medier.

2.7 Mediepedagogikens positiva funktioner

En viktig fråga som bör ställas till eleverna enligt Danielsson (2002) är vad utmaningen med medieproduktioner innebar enligt deras uppfattning och om de såg någon nyttoaspekt med detta i undervisningen. Enligt författaren så lade eleverna vikt på att de lärde hur en medieproduktion går till, men de betonade också att de lärde sig så mycket mer inom ämneskunskap såsom matte, svenska, bild, NO, So och engelska samt musik. Eleverna passade även på att bearbeta och synliggöra sin egen vardag i sina medieproduktioner. Vidare jämför författaren medieskapandet med lekens funktion och menar att genom medieskapandet kan eleverna bearbeta olika händelser som kan äga rum. Eleverna lär sig även att våga synas och höras genom medier samt kunna presentera sig själva genom sin medieproduktion inför andra (a.a.).

Mediepedagogiken främjar elevernas förståelse och den stimulerar elevernas egen förmåga att själva kunna skapa sig uttrycksformer samt kunna kommunicera med andra och även kunna förstå andras kommunikativa uttrycksformer, menar Rönberg (2003). Mediepedagogiken ökar även medvetenheten hos eleverna om relationen till andra och ger dem en möjlighet till att kunna sätta sig in i andras upplevelser och deras upplevda verklighet och på så sätt kunna skapa sig kunskap om världen och sig själva (a.a.). Med hjälp av mediepedagogiken kan eleverna ges möjligheter till att kunna studera olika miljöer, individer och skeenden och utifrån detta kan de bilda sig

en egen uppfattning samt kunna ifrågasätta andras roller för att sedan kunna ifrågasätta sin egen roll anser Fogelberg (2005). Detta menar också Holmberg (1994) att genom mediepedagogiken kan eleverna lära sig att kunna förstå och hantera olika sociala kontexter än de vanligtvis kommer i kontakt med. Författaren anser vidare att mediepedagogiken är ett sätt att erbjuda eleverna möjligheter till att skapa sig stilar, identiteter och tankemönster samt kunna visa på olika sätt att leva på. Genom mediepedagogik kan eleverna bearbeta sina tankar och hantera sina känslor om olika händelser (a.a.). Detta i sin tur kan enligt Pilegaard Larsen (2009) ge eleverna färdigheter som består av kommunikativa och sociala kunskaper som ger dem förutsättningar till att upptäcka, diskutera, förstå, tolka och värdera det samhälle de lever i.

Därför tycker vi att det är av vikt att undersöka hur pedagogerna tänker om och arbetar med medier i sin undervisning, vilket mynnar ut i vår problemprecisering.

2.8 Problemprecisering

- Vilken roll anser pedagoger att medier har i lärandeprocessen hos elever? Hur viktig är mediepedagogik och hur fungerar denna i deras undervisningssituationer? I vilken mån utvecklas enligt pedagogerna elevernas kunskaper, förståelse och samarbetsförmåga?
- Hur integrerar pedagoger medier i sin undervisning för att erbjuda möjligheter för eleverna till att utveckla sitt lärande? På vilket sätt blir eleverna delaktiga, engagerade, uttrycksfulla, analytiska och kritiska genom pedagogens arbetssätt? Hur påverkas deras lärande om samhället och deras ställningstaganden? Hur tillämpas det vidgade textbegreppet?

3 EMPIRI

3.1 Metod

I föreliggande kapitel beskrivs *metodval, urval, etiska överväganden och regler* samt *tillvägagångssätt*.

3.2 Metodval

Vi har i denna undersökning valt att utgå från en hermeneutisk forskningsansats. Enligt Patel och Davidsson (2003) innebär hermeneutik att tolka och förstå diskurser. I denna forskningsansats är tolkningen en central punkt, där svar på frågorna om vad som visar sig i data och vad innebörden i det är? Utifrån vetenskapsteoretiskt synsätt handlar hermeneutiken som ansats om att få en förståelse genom tolkning samt en beskrivning av själva förståelsen och dess villkor. Innehållet för tolkningen är meningsfulla företeelser, det vill säga företeelser som är skapade av människor, bland annat texter, handlingar och yttranden. Empirin grundar sig således på kvalitativa intervjuer då vårt syfte är att förstå och förklara hur respondenterna reflekterat kring och motiverat hur mediepedagogik används i skolan, så att den kan främja elevernas lärande. Starrin och Svensson (1994) menar att en kvalitativ metod lyfter fram djupet i det insamlade materialet och ger forskaren möjligheter till att korrigera gamla kunskaper. Samma forskare liksom Kvale och Brinkmann (2009) anser även att en kvalitativ studie är inriktad på att förstå, analysera och tolka data till skillnad mot en kvantitativ studie som är inriktad mot att mäta de resultat som framkommer i studien. Patel och Davidsson (2003) menar att med den kvalitativa intervjun kan forskaren upptäcka och identifiera egenskaper hos något, till exempel den intervjuades livsvärld eller dennes uppfattningar om något fenomen. I den kvalitativa intervjun är både intervjuare och intervjupersonen medskapare i en dialog och intervjuaren bör hjälpa den person som intervjuas att i samtalet bygga upp en meningsfull och sammanhängande diskussion om det studerade fenomenet. Kvale och Brinkmann (2009) anser att den kvalitativa intervjun försöker förstå världen och utveckla mening ur den erfarenhet den intervjuade förfogar över och från dennes aspekter. Starrin och Svensson (1994) betonar vikten av att använda öppna frågor så att respondenten kan delge sin förståelse och uppfattning om innehållet. Vid öppna frågor finns det inget

rätt eller fel och det finns möjlighet för respondenterna att kunna utveckla sina svar. Det finns inte heller några bestämda svar utan respondenterna ges utrymme till att kunna tala utifrån sina egna kunskaper och erfarenheter.

3.3 Urval

De respondenter som medverkade i vår undersökning arbetade på tre olika skolor i låg- och mellanstadiet, från två olika kommuner i södra Sverige. Vi valde att intervjua sammanlagt sex pedagoger, för att kunna få en övergripande uppfattning om hur pedagogerna arbetade med medier i sin undervisning. På de aktuella skolorna fanns det klasser från ett till och med årskurs sex. Valet att intervjua dessa pedagoger grundade sig på kunskapen och kännedomen om att de använder och arbetar med medier i sin undervisning. Detta visste vi på grund av att vi gjorde våra tidigare praktiker på dessa skolor och hade då fått en inblick på att de arbetar med detta i sin undervisning. Anledningen till att vi strategisk valde skolor som arbetar med medier i sin undervisning var att vi ansåg att vi på så sätt skulle få ut mer i förhållande till vårt syfte, än om skolor som vi inte visste något om hade valts. Vi valde att intervjua respondenter på olika skolor för att kunna få mer kunskap om respondenternas sätt att arbeta med medier samt deras synsätt beträffande medier.

3.4 Tillvägagångssätt

Vi började med att kontakta respondenterna och delgav dem information om vårt forskningsområde, för att de skulle få en inblick om vad arbetet handlar om. När vi kom ut till skolorna för att genomföra intervjuer, letade vi upp en bra miljö att sitta i där vi inte stördes av ljud eller av andra faktorer som kan komma med vid inspelningen. Det är av vikt att det inte kommer med en massa konstiga ljud som kan påverka vår transkribering. Vi var båda närvarande vid intervjuerna och turades om att ställa våra frågor till respondenterna, för att visa vår delaktighet i forskningsområdet. Vi hjälpte även varandra vid intervjun att utveckla våra frågor och ställde även följdfrågor om det var något respondenten tog upp som vi ville ha en vidareutveckling av.

3.5 Etiska överväganden och regler

Alla personer som deltog i intervjun fick kännedom om vilka regler som gällde.

Intervjupersonerna gav sitt samtycke, sedan de informerats om undersökningens syfte. Personen som intervjuas måste ge sitt fulla samtycke till att vi som intervjuar får genomföra själva intervjun (samtyckeskravet) enligt Starrin och Svensson (1994). Detta hade vi informerat våra respondenter om innan vi gick ut och genomförde våra intervjuer. När man gör en intervjuundersökning enligt Kvale och Brinkmann (2009) bör man tänka på etiska frågor såsom samtycke från undersökningspersonerna. Med detta menas att man informerar personerna ifråga om det allmänna syftet med den undersökning man gör och hur den är upplagd samt om vilka risker och fördelar som kan vara förenade med att delta i forskningsprojektet. De personer som deltog i intervjun informerades om att detta var frivilligt och att de därför hade rätten att låta bli att svara på de frågor som ställdes eller helt avbryta intervjun. Vi informerade även våra respondenter om rätten till att vara anonym är berättigad personen som intervjuas och att total tystnadsplikt gäller för oss som intervjuare. Enligt Vetenskapsrådet (2002) skall forskaren informera respondenten om dennes uppgift i undersökningen samt vilka förutsättningar som gäller för dennes medverkan. Respondenterna informerades om att medverkan i intervjun var frivillig och att de hade rätten till att avbryta sitt deltagande. I arbetet skall ingen mer än den som intervjuas kunna känna igen sig själv och inget av det personen säger får spridas vidare, det vill säga konfidentialitetskravet skall gälla. Kvale och Brinkmann (2009) menar att det för att intervju skall bli lyckad krävs ett ömsesidigt förtroende, vilket kan byggas upp genom att vi är öppna med att presentera oss med vilka vi är och vad vår undersökning skall handla om och är avsedd till. Vid intervjun är det viktigt att tänka på att vara så opartiska som möjligt och inte försöka påverka vare sig intervjupersonens åsikter eller situationen. Således stävade vi efter att undvika att tilldela intervjupersonerna våra egna åsikter. Det var intervjupersonernas egna åsikter och uppfattningar som låg i fokus.

4 RESULTAT OCH ANALYS

I detta kapitel presenterar vi resultatet och analysen utifrån följande rubriker; pedagogens uppfattning om mediepedagogik i undervisning, pedagogens uppfattning om mediepedagogik och lärande, presentationsformer som pedagogen erbjuder i sin undervisning samt lärande och pedagogens uppfattning om mediekommunikation och lärande. Under rubriken pedagogens uppfattning om mediepedagogik och lärande kommer vi att presentera följande underrubriker; pedagogens uppfattning om elevernas delaktighet, mediepedagogik utifrån ett vidgat textbegrepp samt pedagogens uppfattning om elevernas medievanor. Under rubriken pedagogens uppfattning av mediekommunikation och lärande följer underrubriken mediepedagogik med koppling till värdegrunden och yttrandefriheten. Detta kapitel avslutas med analytiska slutsatser.

4.1 Pedagogens uppfattning om mediepedagogik i undervisningen

Pedagogerna som vi intervjuade tycker att skolan ska vara en del av samhället och att medier har en framträdande roll i undervisningen. Mediepedagogiken fångar många elevers intressen och det kan ge möjlighet för dem att göra någonting gemensamt såsom titta på film, spela spel, söka fakta på Internet, presentera ett arbete och använda sig av olika medier som resurs i undervisningen. Medier kan användas som informationskälla till undervisningen. Pedagogerna tycker att det är viktigt att eleverna ska kunna lära sig med hjälp av tekniken och även kunna använda sig av tekniken som erbjuds av skolan. Pedagogerna anser att medier kan integreras i alla ämnen; till exempel i musiken kan webbsajten youtube användas som en resurs till undervisningen, då eleverna får lyssna på olika sorters musik, se och imitera olika dansstilar via denna mediekälla.

Vi söker information till det vi håller på med i vårt ämnesområde i klassen. Jag har till exempel använt mig av en del från youtube till exempel till musiken när vi har arbetat med Michael Jackson, pop, rock och soulmusik och då får eleverna titta på hans danser och sen kör vi högtalaren på högsta volym.

I engelskan använder pedagogerna sig av olika program som är kopplade till olika läromedel där eleverna får tillgång till texten direkt via dator. Pedagogerna anser att eleverna på så sätt kan öva på engelska ord, genom att lyssna på hur orden låter samtidigt som de ser hur orden stavas för att få möjlighet till att träna och öka sitt ordförråd.

I engelska så har vi ett program som är till det läromedlet där man kan höra, dels hör du ju på texten direkt så du slipper och sitta och leta rätt på det på cd-skivan, sen så finns det lite olika meningar så det har vi ju i engelskan.

I matematiken använder pedagogerna sig av olika webbsidor, där de har tillgång till olika matematikövningar som kan inspirera eleverna till ett aktivt lärande.

I matten så spelar vi som sagt var lite olika mattespel. Vi har även lite skolavtal så att de kan spela på den stora smartboarden där vi spelar ihop.

I SO, NO och SV- ämnena poängterar pedagogerna vikten av att visa film i sin undervisning såsom faktafilm och spelfilm som kan leda till diskussioner i klassen.

I NO-n tittar vi på film, vi letar mycket bilder nu när vi håller på med människokroppen..., I So-n blir det ju också mycket film..., i svenskan så skriver barnen på datorn. Den används till allt du kan titta på film och läsa tidningen via datorn

I bilden tycker pedagogerna att genom medierna kan de plocka fram kända konstverk och ge eleverna möjligheter till att kunna se hur konstverket är uppbyggt och skapat med hjälp av olika tekniker.

Bild funkas jättebra då kan du plocka fram kända konstverk du kan titta på olika tekniker faktiskt på bilden och visa på olika saker.

En annan pedagog säger

Jag tror nog att man kan få in medier i alla ämnen så du kan träna din svenska och olika förmågor i svenska, genom att använda medier både att lyssna och att surfa så kan man använda det. I matten får vi in, det finns även sidor vi kan plocka in där med problemlösning och där finns även Internet, TV och radio som vi använder, tidningar inte så mycket. I samhällskunskapen få du in den både via TV och alltihop. I naturkunskapen finns mycket att hämta och det läggs upp mycket på skolors hemsidor som vi kan använda i NO-n och göra experiment och sånt.

4.2 Pedagogens uppfattning om mediepedagogik och lärande

Pedagogerna anser att eleverna lär sig mer med hjälp av ett visuellt arbetssätt, genom att använda medier i undervisningen blir det lättare för eleverna att förstå om de får se det som berättas för dem även genom bilder.

Vi når eleverna genom det röliga och det är där vi alltså ge dem mest, de rörliga bilderna och det upplästa ljudet där vi fångar dem och där vi fångar intresset och det är där vi kan trycka till.

Eleverna skall få möjlighet till att uppleva texter genom att använda sig av alla sina sinnen; genom att se och lyssna på en skriven text. Pedagogerna anser också att de når ut till eleverna genom de rörliga bilderna och ljudet och där kan de fånga elevernas intresse. Med medier anser pedagogerna att eleverna får en insikt och förståelse i att de kan göra sig förstådda genom att använda sig av olika medieredskap i undervisningen. Pedagogerna tycker att medier kan tas in i undervisningen på många olika sätt och framförallt via film som kan lägga en grund till diskussioner tillsammans med eleverna, man kan till exempel diskutera vad som har hänt i filmen och dess budskap. Genom att till exempel testa att stänga av ljudet i filmen, så fick eleverna inte samma uppfattning om det som hade hänt i filmen. Eleverna får då se hur viktigt det är med att använda ljud, bild och text tillsammans för att få en klar uppfattning om vad filmen handlar om. Pedagogerna anser att när medier används i undervisningen kan de som framför musik levandegöras för eleverna och istället får att bara sätta på en CD så kan eleverna se personen som framför musiken. Detta i sin tur ger eleverna en helt annan upplevelse och det blir roligare för dem. Pedagogerna anser också att medier skapar möjlighet till samarbete mellan eleverna, där kan de få möjlighet att lyssna på varandra och skapa diskussioner som kan ge dem nya uppfattningar, då pedagogerna använder sig av olika uttrycksmedel i sin undervisning.

4.2.1 Pedagogens uppfattning om elevernas delaktighet

Med medieredskap såsom radio och TV anser pedagogerna att eleverna får möjligheter till att spontant ta upp saker som händer i världen som engagerar dem.

Vi diskuterar väldigt mycket då eleverna tar upp olika händelser ute i världen som berört dem.

På så sätt kan pedagogerna få in lite olika synvinklar från eleverna som berör samma händelse, följaktligen kan pedagogerna då få möjlighet till att få igång en bra diskussion och samtal om det. När pedagogerna presenterar en artikel från nyheterna så är det alltid några elever som direkt är med i diskussionen om det ämne som lyfts upp. Vidare berättar pedagogerna att när eleverna skall presentera något inför klassen så får de själva välja vilka presentationsformer de vill använda.

4.2.2 Mediepedagogik utifrån ett vidgat textbegrepp

Pedagogerna använder mycket texter som är kopplade till filmer och om eleverna har läst en bok så får de möjlighet till att titta och se boken även i filmformat. På så sätt

anser pedagogerna att eleverna får se helheten genom att text, ljud och bild används samtidigt. Genom att talböcker visas upp i bildformat via medier får eleverna se, lyssna och läsa på samma gång och då få möjlighet till att uppleva boken samtidigt som de läser den. Pedagogerna ger eleverna möjligheter till att få se boken på en stor skärm och det kan skapa en större inlevelse för eleverna och de kan få ut mer av bilderna och texten genom att få uppleva dem både visuellt och auditivt. Pedagogerna anser att genom medier blir texten lättare att förstå om eleverna ser den genom bild också.

Läsa först och sen kunna se den och alla läser den och sen kan de själva läsa med, en bok är en upplevelse men att samtidigt kunna läsa den samtidigt som man ser den och de läser ju även via bilderna och alla kan se den samtidigt och då blir det bättre anser jag.

Pedagogerna anser att de vanliga tidningarna i pappersformat kan ha ett avancerat språk som kan vara svårt för eleverna att förstå. Då kan man använda sig av enklare tidningar som finns tillgängliga via medier. Dessa tidningar riktar sig till elever där nyheterna blir tydligare med korta texter och tydliga bilder. Pedagogerna poängterar att medierna kan integreras i alla ämnena så att eleverna kan utveckla sin förmåga att uttrycka sig samt att göra sig förstådd genom att lyssna och se samt uppleva texter i olika presentationsformer.

4.2.3 Pedagogens uppfattning om elevernas medievanor

Pedagogerna tror att de flesta av eleverna spelar dataspel och använder sig av MSN och Facebook och att de kan lära sig mycket av det. De lär sig att hantera en dator, kommunicera med andra, infoga och skicka bilder som kommunikationssymboler. Eleverna använder sig av datorn som en leksak och inte så mycket till att söka fakta, några få av dem gör det och de vet hur de skall söka fakta och hur de skall göra.

4.3 Presentationsformer som pedagogen erbjuder i sin undervisning

Pedagogerna arbetar mycket med faktafilmer i sin undervisning och det gör de när de presenterar ett nytt ämne eller göra något de redan arbetar med ännu tydligare för eleverna. Samtliga pedagoger använder sig av spelfilmer i sin undervisning.

Man lyssnar, tittar och gör. Använder alla sina sinnen. Ökar motivationen när man kan använda olika medierna och det handlar om olika inlärningsstilar och inlärningsätt. Vilket sätt lär sig barnen bäst på, beror det på vad skall lära mig. Många uppskattar film, man får en mer känsla när man ser vyerna och det är något som utspelar sig. Skapar en upplevelse än att läsa i en bok. Man kan ta till sig det.

Spelfilmerna visas utifrån elevernas önskemål och då kan pedagogerna belysa någonting som de vill diskutera i elevgruppen, genom att använda sig av spelfilmer som medieredskap.

I min undervisning om etik och moral tittade vi på en spelfilm utifrån elevernas önskemål, och kan man hitta något som har beröring med det man arbetar med så tycker jag att det är bra.

En av pedagogerna poängterar att man kan använda sig av resurser såsom AV-centralen i sin undervisning och låna filmer och DVD därifrån som är anpassade till eleverna. Pedagogerna har tillgång till digitala hjälpmedel i sin undervisning, såsom PowerPoint som presentationsprogram, digitala kanoner, Smart Board, TV via datorn samt digitala webbsidor som de använder regelbundet. Pedagogerna anser att framförallt Smart Boarden är ett bra hjälpmedel som skulle finnas tillgänglig i alla klassrum. Därför att Smart Boarden förbättrar och förenklar deras lektioner då den på ett enkelt sätt levandegör och förtydligar viktiga delar i undervisningen. Via Smart Boarden anser pedagogerna att eleverna görs aktiva och att den kan tillgodose olika typer av inlärningsbehov hos eleverna.

4.4 Pedagogens uppfattning om mediekommunikation och lärande

Pedagogerna menar att med medier ges eleverna möjligheter till att kunna kommunicera med andra, genom att använda sig av olika medier för att kunna skriva och skicka digitala brev till varandra så de kan skapa kontakter med sin omvärld. De får träna sig i att göra sig förstådda med hjälp av medierna som verktyg och att kunna använda mail eller e-post som redskap för kommunikation. Pedagogerna anser att man kan ha en diskussion och en kommunikation tillsammans med eleverna på ett helt annat sätt med medier som redskap i undervisningen. Medier hjälper eleverna att få kunskaper, erfarenheter och utvecklar deras förmåga att tillägna sig nya förutsättningar och skapar nya möjligheter till att uttrycka sig på. Pedagogerna anser att när det gäller att hämta fakta från till exempel Internet, så är en del elever väldigt duktiga på detta, andra vet inte alls hur de skall göra och har ingen källkritik över huvudtaget. De sväljer det de ser utan en tanke på vem som ligger bakom informationen, vilket innebär att man som pedagog måste diskutera källkritik tillsammans med eleverna och fundera på vem det är som har skrivit informationen och vilka budskap de har med sidorna de har lagt ut. Annars kan det bli så att eleverna

hittar fakta på nätet som de tar för sanning och skriver av den rakt av. Det är då av vikt att pedagogen skall kunna granska och förhålla och hantera den information som finns tillgänglig. De skall även förbereda eleverna innan de söker information för vem som helst kan lägga ut information och då är det viktigt att informationen stämmer överens med verkligheten utan att vara någons åsikt som denne har hittat på. När eleverna söker fritt skall de prata med pedagogen om detta och få hjälp och kunna ange källan, samt kunna söka upp den hittade informationen.

Eleverna får själva träna sig i att söka, kritiskt granska, sälla information och även tänka på upphovsrätten till källan. Vi har även pratat en hel del om wikipedia, vad det är för något och vad man får tänka på. Då det inte är kritiskt granskade sidor från en myndighet, det är så att vem som helst kan lägga in information.

Pedagogerna menar att det kan finnas många olika åsikter och eleverna skall få möjlighet till att bilda sig en egen uppfattning. De skall även lära sig att jämföra och granska olika källor. Vidare tycker pedagogerna att det är av vikt att eleverna skall veta var de kan hitta kunskaper och rätt fakta om det de arbetar med och vilka sidor de kan gå in på.

4.4.1 Mediepedagogik med koppling till värdegrunden och yttrandefriheten

Värdegrunden börjar enligt pedagogerna med att byggas upp i hemmet och byggs sedan vidare i skolan. Eleverna skall då kunna granska det de ser och att olika människor har olika åsikter och att man själv tar ställning till detta.

Pedagogerna anser att då man arbetar med värdegrunden i sin undervisning kan man hämta artiklar via medier, som behandlar olika saker man vill diskutera tillsammans med eleverna. Pedagogerna kan på detta sätt lyfta fram intressanta frågor till exempel frågor om genus och utifrån elevernas åsikter skapa rum för diskussioner tillsammans med eleverna. Genom medier kan man lyfta fram det som har hänt nu och där kan man då föra en diskussion tillsammans med eleverna, om varför detta har hänt och på vilket sätt det påverkar oss och hur det påverkar dem som det berör. Då kan eleverna få en förståelse för andra människor, andra kulturer samt deras livsvillkor.

Medier är en förutsättning för yttrandefriheten menar pedagogerna, att kunna sprida så mycket åsikter som möjligt både till för och nackdelar. Det är inte alltid positivt, det kan ställa till med mycket konflikter och mobbning eleverna emellan. Eleverna

kan lätt skriva vad som helst även dumma och kränkande ord till varandra genom olika medieforum. Då måste pedagogen lära eleverna att de får skriva allt så länge det inte kränker någon annan.

4.5 Analytiska slutsatser

Mediepedagogiken med pedagogen i centrum; Pedagogerna framhävde särskilt följande funktioner: intresseväckande, gruppsamarbete samt en väl fungerande ämnesintegration i flera olika ämnen.

Lärandet med eleven i centrum; Följande funktioner betonades: stimulans till upplevelser, intresseväckande, insikter och förståelse, samarbete, spontanitet och engagemang.

Det vidgade textbegreppet gav positiva effekter i form av en multimedial kompetens, en utvecklad multiliteracy, liksom de många mediala verktygen. Information och kommunikation för faktasökning gav träning i källkritik och underlag för egna ställningstaganden. Värdegrundsarbete med medier gav fostran till ökad förståelse och tolerans.

5 DISKUSSION

Kapitlet är disponerat utifrån följande underrubriker; mediepedagogik- en viktig del i undervisningen, pedagogens arbetssätt och elevernas delaktighet, mediekommunikation och lärande, mediepedagogik, värdegrunden och yttrandefriheten.

5.1 Resultatdiskussion

I detta avsnitt diskuteras resultaten till tidigare forskning samt de teoretiska utgångspunkterna.

5.1.1 Mediepedagogik – en viktig del i undervisningen

Studien visar att samtliga av pedagogerna försöker använda sig av medier i sin undervisning. Pedagogerna visar även att de har kunskap om hur medier kan hanteras och integreras i alla ämnen. Då pedagogerna använder sig av olika medier i undervisningen kan de fånga elevernas intresse och ge eleverna möjlighet till att erövra nya kunskaper och erfarenheter samt kunna utveckla sin förmåga att uttrycka sig på olika sätt genom att använda olika presentationsformer via medier. Lindmark (2003) menar att elevernas självinsikt och självförtroende förstärks och att de utvecklar sitt sätt att uttrycka sig på genom arbetet med olika medier. Eleverna får en insikt i att de kan mer än vad de tror och de blir självstärkta. I vårt resultat ser vi tydligt att medier är en viktig del i undervisningen och där medier är användbara som redskap i alla ämnen, då samtliga pedagoger använder medier dagligen, såsom dator, videokanon, tidningar och film i sin undervisning. På så sätt kan eleverna få en ökad förståelse anser pedagogerna, genom att de får möjlighet att kunna använda alla sina sinnen och kunna se helheten i det de skall lära sig med hjälp av text, ljud och bild. Detta stämmer överens med Olson och Boreson (2004) som menar att arbete med medier i undervisningen kan erbjuda eleverna olika estetiska upplevelser och stimulera deras sinnen.

Det framgår även att olika medier används på olika sätt mer eller mindre involverat i undervisningen beroende på elevernas förmågor, förutsättningar och förkunskaper inom medier. Vårt resultat visar att pedagogernas uppfattning är att medier används som en viktig del i lärandeprocessen hos eleverna då de skapar möjligheter för att främja deras lärande och när olika former av medier används i undervisningen underlättar det elevernas förståelse. Medier kan skapa möjligheter för eleverna att

träna sig på samarbetsförmåga, då de får lyssna, diskutera och ta del av andras uppfattningar. Detta sker genom att pedagogen använder sig av de olika mediernas presentationsformer i sin undervisning. Detta stämmer väl med Olson och Boreson (2004) som menar att medierna ger avtryck på vårt samhälle och våra liv, pedagogerna har därför fått ett större ansvar för att kunna ge eleverna förutsättningar till att kunna hantera medieutbudet. Mediearbetet i undervisningen skall kunna fungera som ett viktig mellanled mellan eleven och uppgiften som eleven skall utföra. Det skall också kunna öppna upp möjligheten för en bättre kontakt mellan pedagogen och eleven.

Det är vår uppfattning att pedagogernas integrering av olika medieredskap i deras undervisning kan bli en väg till en givande diskussion och samtal tillsammans med eleverna. Detta stämmer väl med Hansson (2004) som menar att utveckling av ett arbete med medier är beroende av att det skall kunna finnas en dialog och samtal där eleverna skall ges möjlighet till att kunna lära av varandra. Detta ser vi också tydligt i (Danielsson 2002) som menar att arbeta med medier i gruppform kan bidra till kunskapspridning och samarbetsträning hos eleverna. Hansson (2004) hävdar att en av pedagogens viktigaste uppgifter är att skapa ett klimat där eleverna får vara aktiva och delaktiga i undervisningen. Enligt Hernwall och Löfberg (1999) kan lärandet ses som en aktiv process där den uppfattande och reflekterande eleven skapar sig insikter via värderingar och införlivandet av nya kunskaper och upplevelser i ett redan etablerat sätt att tänka och förstå.

5.1.2 Pedagogens arbetssätt och elevernas delaktighet

Med hjälp av olika medieredskap i undervisningen kan pedagogerna tillsammans med eleverna lyfta fram elevernas frågeställningar som engagerar och berör dem och som kan ge dem möjligheter till att bli aktiva och delaktiga i olika kommunikativa situationer. Stigbrand (1989) hävdar att när man som pedagog möter sina elever i klassrummet är det viktigt att deras frågor och nyfikenhet lyfts fram och hur de uppfattar den medievärld de lever i och växer upp med.

Vi ser att pedagogerna arbetar mycket med att förbereda eleverna till att vara kritiska och granska informationen de hittar via medier, för att kunna träna sig i att vara försiktiga då de hämtar fakta samt kunna kontrollera mer än en källa för att kunna jämföra den information de får och se om den stämmer överens. De skall även lära sig att kunna analysera fakta. Eleverna tränas i att de inte kan ta allt de hittar på

nätet för givet och sant, utan det kan vara vem som helst som skriver och lägger ut information. Vi håller med pedagogerna då de anser att det är av vikt att man som pedagog diskuterar källkritik tillsammans med sina elever och lär dem att vara kritiska till olika källor. Det står i Lpo 94 att eleverna skall utveckla sin förmåga att utnyttja olika möjligheter för att hämta information, tillägnar sig kunskap om mediers språk och funktion samt utvecklar sin förmåga att tolka, kritiskt granska och värdera olika källor och budskap. Det betonas även att eleverna skall kunna förstå, tolka och analysera texter från olika medier samt urskilja texternas budskap. Eleverna skall dessutom kunna söka information om samhället från olika medier och kunna värdera deras relevans och trovärdighet. Detta ser vi också tydligt i Olson och Boreson (2004) som menar att det är viktigt att lära eleverna att vara kritiska till olika medier. Eleverna skall även ges möjligheten till att granska olika medieuttryck som kan påverka deras syn på den värld de lever i. Det är av vikt att eleverna inte bara tar till sig det innehåll medier presenterar utan de skall även förstå det budskap som medier förmedlar.

Vi anser att pedagogerna diskuterar mediernas betydelse tillsammans med eleverna och ger dem möjligheter till att ta del av och reflektera kring medier och gestalta kunskaper med hjälp av medier. Genom att pedagogerna visar spelfilmer i sin undervisning utifrån elevernas önskemål, skapar de förutsättningar för en diskussion och samtal om filmens handling, karaktärer och filmens budskap tillsammans med eleverna. Vår uppfattning är att genom spelfilmer kan eleverna ges möjligheter att träna sig i att tillägna sig nya kunskaper och nya förutsättningar samt nya uppfattningar av den värld de lever i.

5.1.3 Mediekommunikation och lärande

I vårt resultat visar det sig att pedagogerna anser att med hjälp av medierna som verktyg får eleverna möjligheter till att kunna träna sig på att kommunicera med andra i sin omgivning genom att använda sig av och tillämpa olika medieredskap i olika situationer. Eleverna ska kunna använda sig av olika medier för att kunna redovisa och förklara ett innehåll. Pedagogerna framställer att de har tydliga mål vad det gäller hur medier skall användas i undervisningen i både teoretiskt och praktiskt arbete tillsammans med eleverna. Detta ser vi också i Hansson (2004) som menar att mediekunskap är ett kunskapsområde som omfattar både teoretisk kunskap om medier

och praktiska färdigheter för ett eget aktivt skapande. I detta område ingår att eleverna skall kunna analysera mediebudskapens form och innehåll, för att de på så sätt skall kunna träna upp ett medvetet förhållningssätt till de medier som präglar samhället de lever i. Detta innefattar även mediehistorik och kunskap om mediernas roll i samhällsutvecklingen. Hansson (2004) framför att pedagogens val av olika uttrycksformer och innehåll i undervisningen kan påverka elevernas engagemang och intresse för sitt skolarbete. Genom att pedagogerna använder sig av medier i undervisningen ges eleverna möjligheter till att kunna göra någonting inspirerande tillsammans såsom att titta på film, spela spel, söka fakta på Internet samt kunna presentera arbeten med hjälp av olika medier, vilket vi anser kan ge eleverna en gemensam upplevelse som kan leda till ett gemensamt lärande.

I intervjun har det framkommit att pedagogerna anser att mediepedagogik har stor betydelse i pedagogens dagliga arbete och att den är en viktig resurs för elevers lärande. Pedagogerna beskriver att arbetet med mediepedagogik idag kan fungera som skolans främsta resurs i lärandeprocessen. Pedagoger som undervisar *med, om och för* medierna ger eleverna tillfällen att utmanas, analysera och reflektera kring olika medieformer. Pedagogen skall även ge eleverna möjligheter till att själva få uttrycka sig och använda sig av olika uttrycksformer för kommunikation. Falkheimer (2001) anser också att pedagoger arbetar mer eller mindre med att gestalta och utforma det innehåll som ska kommuniceras i undervisningen. Detta ser vi tydligt i pedagogernas framställning och presentation av sina ämnen. Vi anser då att pedagogerna skall kunna koppla sin undervisning till de mediala formerna, det vill säga olika former av medier som kan variera beroende på vilket syfte pedagogerna har med sin undervisning och att det skall finnas en tydlig norm för hur innehållet skall struktureras och formuleras till eleverna.

Pedagogerna anser att talböcker som visas upp i bildformat via medier har en stor betydelse i undervisningen. Eleverna kan på detta sätt skapa sig en helhet genom att texten, ljudet och bilden används samtidigt. Det kan också skapa ett större engagemang för boken hos eleverna, då de får uppleva texten och bilderna i boken både på visuellt och auditivt sätt. Detta stämmer väl överens med Lindmark (2003) som menar att texter inte alltid behöver läsas utan de kan upplevas också av ögat och örat i olika former. Detta ser vi också i kursplanerna för grundskolan där det betonas vikten av att det vidgade textbegreppet i undervisningen även skall förutom skrivna

och talade texter även innefatta bilder och medieformer av olika slag.

5.1.4 Mediepedagogik, värdegrunden och yttrandefrihet

Det framkommer att pedagogerna anser att arbetet med värdegrunden i undervisningen är viktig, då eleverna skall träna sig på att granska och ta ställning till det de ser samt respektera andras åsikter. Genom att pedagogerna hämtar olika artiklar via medier som material i undervisningen, som kan behandla olika saker inom värdegrunden kan de tillsammans med eleverna skapa diskussioner och lyfta fram elevernas synpunkter kring det som händer i samhället. I Lpo 94 står det att eleverna skall kunna använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden.

I vårt resultat menar pedagogerna att medier är en förutsättning för yttrandefriheten, där man får lägga ut mycket åsikter som har både fördelar och nackdelar och att pedagogens uppgift då är att lära eleverna att vara noggrann med det de skriver så att inte kränker någon annan och som kan bli en grund till konflikt och mobbning mellan eleverna. Olson och Boreson (2004) betonar att medier har olika uppgifter i ett samhälle; att informera och meddela så att eleven kan bilda sig en uppfattning om vad som händer i samhället, att stödja rätten till yttrandefrihet genom att bidra till en öppen diskussion. Medier har dessutom en viktig social roll och bidrar med sådant som gör att eleven reagerar, tar ställning eller på annat sätt skapar sig en egen uppfattning.

5.2 Metoddiskussion

Utförandet av våra intervjuer med pedagogerna utgick ifrån kvalitativ intervju, då syftet var att få en förståelse och förklaring kring hur respondenterna reflekterar och motiverar kring intervjufrågorna vi ställde till dem. Då våra intervjufrågor var öppna, fanns det inte något rätt eller fel svar. Med öppna frågor menar vi att pedagogerna kunde vara obegränsade och på så sätt utveckla sina svar på de frågor vi ställde till dem. Vi anser att genom att vi utförde intervjuer kunde vi få en förståelse hur pedagogerna arbetar med det vi undersöker. Patel och Davidson (2003) lägger betoning på att innehållet i intervjun är viktig, då den skall täcka alla aspekter i frågeställningen och behandla alla delområden inom studien.

Tre av de intervjuer vi genomförde ägde rum under skoltid och vi hade då sett till att meddela att respondenterna att vi skulle komma dit i god tid. På så sätt var

respondenterna väl förberedda på att vi skulle komma till dem och hade således fått möjlighet till att kunna planera att ta hand om varandras klasser när vi kom dit och intervjuade dem. På så sätt kunde respondenten delge oss sin fulla uppmärksamhet, då det inte fanns några störande moment där vi genomförde vår intervju. De andra tre respondenterna träffade vi efter skolan var slut, för att den tiden passade dem bäst och det var då de kunde delge oss sin fulla uppmärksamhet vid våra intervjuer.

6 SAMMANFATTNING

I detta examensarbete har vi utgått ifrån pedagogens perspektiv och undersökt hur pedagogerna arbetar med medier i sin undervisning för att främja elevernas lärande. Vi har använt oss av tidigare forskning och litteratur som utgångspunkter till vår undersökning. I litteraturgenomgången har vi utgått ifrån begreppsdefinition, det vidgade textbegreppet, mediernas roll i skolan, mediepedagogik, mediekunskap och mediekommunikation, sociokulturellt lärande och mediepedagogik, läroplan och styrdokumentet samt mediepedagogikens positiva funktioner. Empirin grundade sig på kvalitativa intervjuer med sex pedagoger som arbetar i låg- och mellanstadiet. Under vår studie har vi tolkat pedagogernas uppfattningar och dragit slutsatser om medier i undervisningen och hur medier kan integreras i alla ämnen. Det har visat sig att pedagogerna använder medier i sin undervisning för att på så sätt kunna skapa möjligheter för eleverna att erövra nya kunskaper och erfarenheter som kan främja deras lärande. Vårt forskningsresultat har visat att pedagogerna anser att medier kan ses som en viktig del i lärandeprocessen hos eleverna och att olika medieformer i undervisningen kan skapa förutsättningar och kan vara en resurs för pedagogen i undervisningen som i sin tur kan underlätta elevernas förståelse för det de skall lära sig.

Vidare forskning

Genom vår undersökning har pedagogernas perspektiv på lära med medier lyfts fram, men vad som skulle vara intressant att lyfta fram är hur eleverna ser på medier i undervisningen och om deras bild av att lära sig med medier stämmer överens med hur pedagogerna ser på detta. Uppsatsen kan ge ett underlag till att forska vidare angående följande frågeställningar: Hur anser eleverna att medier i undervisningen kan främja deras lärande? Vilka uppfattningar har eleverna om mediernas olika redskap i deras egen lärandeprocess?

Referenslista

Bawden, D. (2008). *Origins and concepts of digital literacy*. Hämtad 24 januari, 2011 från: <http://www.soi.city.ac.uk/~dbawden/digital%20literacy%20chapter.pdf>

Cope, B. & Kalantis, M. (Eds.) (2000) *Multiliteracies: Literacy Learning and the Design of Social Futures*. Routledge: London.

Danielsson, H. (2002). *Att lära med media: om det språkliga skapandets villkor i skolan med fokus på video*. Diss. Stockholm: Univ., 2002. Stockholm.

Dysthe, O. (2003). *Dialog, samspel och lärande*. Lund: Studentlitteratur.

Falkheimer, J. (2001). *Medier och kommunikation: en introduktion*. Lund: Studentlitteratur.

Fogelberg, K. (2005). *Media literacy: en diskussion om medieundervisning*. Göteborg: Göteborgs Universitet, Institutionen för journalistik och masskommunikation.

Forsling, K. (2004). *Det vidgade textbegreppet – Att arbeta med estetiska lärprocesser, medie-pedagogik och IT i ett specialpedagogiskt sammanhang*. (D-uppsats i pedagogik) Karlstad: Karlstads Universitet, Institutionen för utbildningsvetenskap.

Forsling, K. & Högberg, L. (2003). KOM-M/IT – projektet – det vidgade textbegreppet i en specialpedagogisk skolvardag. Asplund Carlsson, M. Molin, G. Nordbeg, R. (red), *Texter och så vidare- det vidgade textbegreppet i svensk skola och förskola (79-93)*. Stockholm: Elanders Gotab AB.

Gripsrud, J. (2002). *Mediekultur, mediesamhälle*. (2. uppl.) Göteborg: Daidalos.

Hansson, K. (2004). *Att lära av varandra: Ett mediepedagogiskt utvecklingsarbete i Piteå kommun*. Stockholm: Edita.

Hernwall, P. & Löfberg, A. (1999). *Möte mellan visioner — lokala sammanhang & praktik i förändring*. Slutrapport Botkyrka Projektet. Stockholms Universitet: Pedagogiska institutionen. Pedagogik- Medieseminariets skriftserie, nr 5, 1999

Holmberg, O. (1994). *Ungdom och medier*. Lund: Studentlitteratur.

Hylén, J. (2007). *Digitala lärresor: möjligheter och utmaningar i skolan*. Stockholm: Myndigheten för Skolutveckling.

Johansson, A.C. (1997). *IT för barn- En teknikfri bok om IT-satsningar och förändringsarbete*. Kalmar: Ekelunds Förlag AB.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Liberg, C. (1993). *Hur barn lär sig läsa och skriva*. Lund: Studentlitteratur.

Lindmark, E. (2003). Det vidgade textbegreppet i kursplanerna. Asplund Carlsson, M. Molin, G. Nordberg, R. (red), *Texter och så vidare- det vidgade textbegreppet i svensk skola och förskola (7-11)*. Stockholm: Elanders Gotab AB.

Livingstone, S.M. (2009). *Children and the Internet: great expectations, challenging realities*. Cambridge: Polity.

Märner, A. (2005). *Möten och medieringar: estetiska ämnen och läroprocesser i ett semiotiskt och sociokulturellt perspektiv*. Umeå: Umeå Universitet, Fakultetsnämnden för lärarutbildning.

Olson, K. & Boreson, C. (2004). *Medieresor: Om medier för pedagoger*, Sveriges utbildningsradio. Stockholm: Myndigheten för Skolutveckling & Svenska Filminstitutet.

Patel, R. & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder — Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Persson, M. (red.) (2000). *Populärkulturen och skolan*. Lund: Studentlitteratur.

Pilegaard Larsen, C. (2009). *Medier og medieundervisning*. (2. udgave, 1. oplag.) København: Gyldendal.

Potter, W. J. (2005). *Media literacy*, 3 uppl.. Thousand Oaks, CA: Sage.

Rönnerberg, M. (2003). *Vad är mediepedagogik?: "skolpåverkan" på media!*. Uppsala: Filmförl..

Skolverket. (1994). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet*. Publicerad 1994-03. Hämtad. 2010-11-22
<http://www.skolverket.se/content/1/c4/12/61/skolfs1994-1s.pdf>.

Starrin, B. & Svensson, P-G. (1994). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur.

Stigbrand, K. (1989). *Mediekunskap i skolan- En studie av massmedieundervisningens ABC*. Stockholms universitet: Pedagogiska institutionen.

Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Viklund, K. (2003). *Agenda M*. Stockholm: Svenska Filminstitutet.

Bilaga

Intervjufrågor

1. Vad innebär medialiseringen i samhället för din undervisning?
2. Vad vet du om dina elevers medievanor?
3. Vilka presentationsformer erbjuds dina elever i undervisningen?
4. Hur arbetar eleverna med medier globalt?
5. Hur ser du på kopplingen mellan medier (kommunikation, kunskap och pedagogik) och yttrandefrihet?
6. Hur ser du på kopplingen mellan medier (kommunikation, kunskap och pedagogik) och delaktigheten i olika innehåll som fokuseras i undervisningen?
7. Hur har medier (kommunikation, kunskap och pedagogik) med värdegrunden att göra?
8. Hur kopplar du arbete med och i medier till ett vidgat textbegrepp?
9. Vilka medieformer använder du i din undervisning?
10. Vilka medieformer behärskar du väl?
11. Vad lär sig elever genom medier i skolan jämfört med den verklighet som medier förmedlar?
12. Kan du ge exempel på situationer, där du har sett att medier främjar elevers lärande?